

Проповед 301

Слепота

Прочит: Йоан 9, 1-41

Скъпи братя и сестри,

Нашият свят е покрит с духовна тъмнина. Всичко около нас като че ли е покрито с гъста мъгла и хората не виждат истината. Гледаме, а не виждаме. В българската литература има един разказ, който е много показателен за нашите човешки способности да виждаме. Това е разказът „Пази Боже сляпо да прогледа“. Надявам се, че всички сте го чели. Накратко, за тези, които не са го чели, ще кажа че става въпрос за едно малко бедно момче, което по стечение на обстоятелствата се среща с богат човек и той го отвежда в Цариград. Там учи и израства – става голям човек. Когато баща му отива да го види (в разказа надълго и нашироко е описан дългият път от родното място до Цариград), новоизлюпеният голям човек, неговото собствено дете, го изгонва, защото голям човек като него не може да има толкова нископоставени и бедни родители. Затова и ги игнорира и не иска някой да го свързва по някакъв начин с тях. В края на разказа Алеко Константинов произнася знаменитите думи: „Пази Боже сляпо да прогледа.“ В смисъла, разбира се, че е добре слепите да прогледнат. Много от хората в този свят живеят точно така. Те не искат някой да им казва истината и живеят в лъжа. Защото така им изнася и е по-лесно за тях. Нашият свят е така устроен, че е по-лесно да живееш като слепец, и хората предпочитат да си затварят очите и да живеят сред тъмнина. Живеем като слепци, изолирани от действителността. Днешният текст ни говори за един сляп човек, който бе роден сляп, живял сляп, но бе изцелен и прогледна. Исус отвори очите му за действителността.

1. Очите са за да виждат. За какво служат очите на човека? Въпреки че съвременната козметика се стреми да ни убеди, че те са по-скоро за красота, ние знаем, че те служат за да виждаме света около нас. Ако очите не се използват по предназначение, или не работят, тоест човек е сляп, това променя възприятията му почти изцяло. Преди години, сигурно съм разказвал този случай тук, но за мен е толкова впечатляващ, че ми се иска да ви го разкажа пак - преди години бях в Швейцария. Тогава мои приятели бяха решили да ме заведат на едно много специално място – на ресторант, който беше толкова популярен, че места се запазваха месеци по-рано. Ресторантът се казваше „Сляпата крава“. Когато стигнахме там, разбрах какво му беше толкова специалното на този ресторант. Той се управляваше и обслужваше от слепи хора. Необичайното обаче не беше само това - самият ресторант беше абсолютно тъмен, толкова тъмен, че не можеш да видиш нито масата, нито стола, нито пък пътя до тях... Когато влязохме вътре, ни заведоха до масата и съвсем естествено, ние виждащите не можехме да се оправим. Поръчахме и, когато поръчката дойде, сервитьорите поставиха едната ми ръка на приборите, а другата на чинията. Това действие беше нужно, защото в противен случай никой не би се справил. Излишно е сигурно да казвам, че приборите ми бяха излишни. В този момент стана ясно, че който беше поръчал супа, беше сбъркал. След като се нахранихме, излязохме навън, за да прогледнем отново. Колкото ужасно беше чувството да не виждаш и да живееш в тъмнина! Толкова голяма беше радостта от проглеждането. Очите ни служат за да виждаме и те трябва да се използват за това. Ако ние ги използваме само за красота, то те биха били излишни – основната им функция е да виждат. Аз вярвам, че човек е призван да прогледне, да прогледне не толкова с физическите очи, а с духовните. Да вижда, да вижда истините и да прогледне за Бога. В противен случай този живот би бил излишен. Ние сме призвани да виждаме, да прогледнем за Бога. Преживяването ми в онзи ресторант ми показва колко ужасно е да живееш като слепец в този свят, сляп за Бога, сляп за Спасението, сляп за благодатта. Бог иска ние да сме виждащи, да прогледнем за истината.

2. Родени слепи. За апостол Йоан, всички хора непознали Спасението и Господ Исус, са слепци. Те не виждат. Раждат се слепи и докато не познаят Господа си остават слепи. Ние всички се раждаме слепи за Бога. Но стремежът към светлината е вътре във всеки един от нас. Слепецът от текста ни днес беше роден сляп. Не знаеше как изглежда светлината и предметите и този свят въобще. Беше чувал, че да виждаш е нещо много хубаво, но той не знаеше и не можеше да предположи какво означава да виждаш. Както и ние, виждащите, не можем дори за миг да си представим живот без никаква светлина. Ужасно е да живееш без светлина в този свят. Всички ние сме родени слепи, родени сме без да познаваме Бога. Живеем с широко отворени очи за реалностите на този свят, но не съзнаваме, че този свят е много малка част от това, което ни предстои. За да познаем Бога, ние трябва да прогледнем. Защо не виждаме? **“И учениците Му Го попитаха: Учителю, поради чий грях - негов ли или на родителите му, той се е родил сляп?”** Ние не виждаме поради греха и това е ясно и неоспоримо. Адам и Ева съгрешиха и Бог ги прогони от Едемската градина. Това беше краят на директното общение с Бога, на разговорите лице в лице с Бога. От този момент човекът ослепя. И това се отнася за всеки един човек. Не само за определени хора. Всеки е отделен от Бога, но в човека е останал онзи стремеж към светлината. Заради греха, ние се раждаме слепи. Не заради нашите грехове или греховете на нашите родители, а заради онзи първи грях в Едемската градина. Ние обаче не сме определени да останем слепи до края на дните си. Бог има други планове за нас – ние сме призвани да прогледнем и така да станем за прослава на Божието име. Знаменателни са думите на Исус Христос: **“Исус отговори: Нито поради негов грях, нито на родителите му, но за да се изявят в него Божиите дела.”** Ние сме родени слепи, но сме призвани да сме виждащи и нашето проглеждане ще стане за прослава на Божието име. Когато един човек прогледне, той започва да вижда Бога и да живее за Негова слава. *Един равин срещнал едно момиченце, което носело кошница, покрита с капак. Какво носиш малката, попитал я равинът. Детето отговорили по неочакван за него начин: ако майка ми искаше всички да знаят какво има в кошницата, тя нямаше да и постави капак.* В този свят Бог остава непонятен за много хора и хората, които искат да видят Бога, трябва да положат усилия за да Го видят. Ние често не се напъваме да видим и малка част от това, което е Бог. Важно е да запомним – ние сме родени слепи и се нуждаем от някой, който да ни отвори очите. Инициативата е при Бога. В историята за слепородения лесно можем да видим, че инициативата, за разлика от другите истории, не е нито при хората, нито при самият сляп човек, а е изцяло при Бога. Исус минава край слепия, вижда го и отива при него, за да го изцели. Бог не иска хората да се лутат в слепота, Той иска всички хора в този свят да прогледнат за вечния живот и за спасението, да разберат, че нуждите на човека не се изчерпват с потребното за тялото, а са да прогледне духовно и да засити жадната и гладната си душа. Бог иска ние хората да прогледнем, Той иска да сме виждащи, а не невиждащи, иска да се спасим, а не да погинем: **“Защото Бог толкова възлюби света, че даде Своя Единороден Син, за да не погине нито един, който вярва в Него, но да има вечен живот.”** (Йоан 3, 16). Бог иска всички ние да се спасим. Той знае, че е единствената надежда на този свят. **“Докато съм в света, аз съм светлината на света.”** Исус е светлината на света и нашето проглеждане е свързано само с Него. Той единствено може да спасява, чрез Него можем да прогледнем.

3. Бог не се съобразява с човешките предрасъдъци. Исус решава и изцелява. Във всеки случай изцелението е необикновено. Ние не сме свикнали с този вид изцеление: **“Като каза това, плю на земята, направи кал с плюнката и намаза с калта очите му;”**. Защо Исус Христос прибегва до това действие не е ясно. Една от причините можем да открием в думите на ранните тълкуватели на Йоановото евангелие – че това плюене и правене на кал е свързано със сътворението на човека. Бог е сътворил човека от кал и сега Исус сътворява новия човек отново от кал. Исус е готов да ни сътвори отново и сътворява отново слепородения. Важно е да отбележим и друго. Изцелението става в съботен ден, а в събота не се работи. Според еврейския ритуален закон, плюенето в съботен ден е било разрешено само при определени условия. Ако в съботен ден си плюл и плюнката ти е попаднала на камък, или скала или какъвто и да е твърд предмет, тогава всичко е било наред, но ако не си бил достатъчно точен и плюнката ти е попаднала на земята, тогава това е било грях. При попадането си на земята, слюнката се свързвала с пръстта и образувала глина, значи ти си работил и това означава, че си съгрешил пред Бога. Ритуалният еврейски закон е бил пълен с такива правила и вероятно действията на Исус са свързани с това.

Исус иска ясно да покаже, че спасението и проглеждането на човека не е свързано с човешките предразсъдъци и преценки. То не е дребнаво. Исус не се съобразява с дребнавостите на закона. Бог не е дребнав. Той копнее за спасението на хората и не се съобразява с многото дребнавости, които ние хората измисляме. Исус категорично защитаваше тази своя позиция и това доведе до Неговото отхвърляне и осъждане. Нека никога не забравяме този факт – Бог не се съобразява с нашите дребнавости – Бог иска хората да се спасят повече от всичко друго. За Исус спасението на човешката душа е по-важно от всичко друго и за спасението на една душа Той би стигнал до края на света. Това трябва да е знак и за нас – надскочете дребните си предразсъдъци, които сами сте си изградили, и оставете Бог да действа. Най-важното нещо на този свят не са нашите разбирания и правила, а спасението на човешката душа.

4. Трябва да искаш да прогледнеш. Когато Исус те кани да прогледнеш, трябва да искаш да го направиш. Имаш ли желание да прогледнеш? **“и му каза: Иди, умий се в къпалнята Силоам (което значи "пратен"). И така, той отиде, умие се и си дойде у дома прогледнал.”** Изцелението не стана автоматично, човекът трябваше да отиде и да се умие. Защо беше необходимо това? Не можеше ли Исус просто да изцели човека без тези много процедури, на които слепороденият беше подложен? В много други случаи Исус питаше хората дали те вярват. И те му отговаряха. Тук човекът, когото Исус искаше да изцели трябваше да направи стъпка на вяра. Вярата е свързана с доверието. Ние искаме да прогледнем, но готови ли сме да се доверим на Бога? За Йоан смисълът на името на къпалнята Силоам не е просто съвпадение. В евангелието постоянно се набляга, че Исус Христос е пратен от Отца. Исус е Този, който може да разреши проблема със слепотата, с физическата и духовната слепота. Бог обаче не действа без човешкото съгласие. Бог не желае да налага Своето спасение, ние трябва да го пожелаем. Човек не може да прогледне за духовното, ако не пожелае. И това е най-трудното в битката за спасението, Бог не желае да ни насилва. Налага се да извървим път, както и слепороденият трябваше да извърви пътя до къпалнята. Налага се да предприемем решителни действия, както и слепороденият трябваше да се потопи в къпалнята. Решението да отговорим на Божия повик си остава изцяло наше. Бог ни кани и ни предлага Спасението, но решението е само наше. Тази покана, поканата за спасение е отправена към всеки един човек. Бог няма списъци с избрани хора, на които иска да предложи. Бог желае спасението на всяко едно човешко същество. *Спорейки с Ориген, Целзий казал: Когато някой кани гости на празненство, той призовава хора почтени и с чисти ръце, които са известни с мъдростта си и имат добро име в обществото. Но чуй какви хора приканват християните. Те казват, че всеки, който е грешен, глупав или прост, може да влезе в Божието царство. Ако събереш една банда от разбойници, крадци и убийци, то тези хора ще се окажат на-подходящите. На тези думи Ориген отговорил ясно и категорично: Ако ние каним тези хора, които би поканил и един разбойнически главатар, то ние го правим с коренно различна цел. Ние желаем да излекуваме раните на душите им с целебният балсам на вярата. Освен това, ние не твърдим, че Бог приема само най-пропадналите грешници. И все пак, първият, който влезе в рая веднага след Христос, не беше Петър, нито Яков, а един разбойник.* Всеки един е поканен да прогледне, но Бог иска от нас ясен и категоричен отговор – искаме ли да прогледнем или не. И ако искаме, трябва да го покажем на практика, да станем и да тръгнем към Исус и изцелението, точно както го направи слепороденият, тръгвайки към къпалнята Силоам.

5. Промяната и свидетелство. Следващото важно нещо е, че който повярва и прогледне, преживява дълбока вътрешна промяна. Тази вътрешна промяна е видна за хората около него. Това можем да видим и в днешния текст. **“А съседите и онези, които преди го бяха виждали, че беше просяк, питаха: Не е ли този, който седеше и просеше? Едни казваха: Той е; други казваха: Не е, но прилича на него. Той отвръщаше: Аз съм.”** Промяната в слепородения беше очевидно толкова голяма, че хората, които живееха с него, тези, които го познаваха най-добре, не го разпознаваха. Проглеждането и вярата носи толкова голяма промяна, че хората, които я преживеят, стават трудно разпознаваеми за останалите. Тази промяна е коренна, тя променя ценностната ни система и смисъла на живота ни. Вече не е важно какво правя за себе си и дали постигам резултатите, които съм си поставил, важно е да живея за Бога и да бъда в Неговото царство. Когато човек прогледне, вижда нещата по различен начин, вижда действителността такава, каквата е. Слепороденият виждаше света през Божиите очи, и затова ценностите му бяха променени. Хората, които го заобикаляха, не го познаваха. И още нещо – когато промяната е

факт, промененият човек не се страхува да я засвидетелства. На въпросът на тези, които го заобикаляха, дали има нещо общо със слепеца, той отговори ясно: **“Аз съм”**. Свидетелството за новата идентичност и за промяната е неделима част от промяната. Когато човек прогледне и се промени, когато преживее дълбоката вътрешна промяна, причинена от срещата със Спасителя, от отмиването на греха и новата надежда, когато изпита благодатта, голямата милост, която Бог е проявил към Него грешника, тогава той не може да не сподели. Тогава човек иска да помогне на всички да открият това, което той самият е открил, иска всички да прогледнат, както той е прогледнал. Важно е да запомним – срещата с Бога ни дава възможност да прогледнем, проглеждането носи промяна, а промяната е видна за всички хора. Всеки човек, преживял промяната, не може да остане пасивен, а иска да свидетелства за преживяното чудо.

6. Отхвърлянето на хората. Не всичко върви по мед и масло. Често по пътя на проглеждането и вярата е възможно да преживееш отхвърляне от хората. И това е ясно личио от историята на слепородения. Последниците от повярването ни в Исус Христос са често твърде неудобни за нас – те означават проблеми за нас и семействата ни. Когато човек прогледне и вижда истината, той става неудобен за този свят. Прогледналият и променен човек, човек свидетелстващ за вярата си и за Спасението, което е опитал и преживял в Исус Христос, е твърде неудобен за хората от този свят. Причината е много проста – прогледналият човек е Божий, а този свят лежи в сатана. Когато хората започнат да виждат в прогледналия и променен човек Божия образ, започват проблемите. Тук в тази история ясно можем да различим колко голямо е отхвърлянето. Героят на евангелието е отхвърлен последователно от своите съседи и приятели, които дори не го познаха, от родителите си, които не искаха да се идентифицират с него, от фарисеите, които не признаваха източника на вярата му. Разглеждайки техните доводи и обвинения, можем да говорим още часове. Но не това е целта ни. Важно е да осъзнаем факта, че който иска да живее като Христов последовател, ще бъде преследван. Този свят лежи в сатана и хората са заслепени от него. Те не искат и даже не могат да живеят по по-различен начин. Затова се стремят да отхвърлят всеки един, който не живее по-същия начин, няма същите морални преценки, няма същия подход и ценности. Затова светът отхвърля всичко, което не е негово. Живеейки като християни и последователи на Исус от Назарет, вие сигурно ще преживеете отхвърляне, особено ако се стремите да следавата Исус във всичко. Отхвърлянето и преследването не е белег на оттегляне на Божията благодат, а често дори напротив, то е белег че сме на прав път. Човекът, който Исус Христос изцели, който прогледна, е забележителен именно в тази насока – веднъж поел верния път, не се разколеба нито за миг, а вървя пътя на вярата, доверявайки се на Исус Христос, въпреки отхвърлянето и омразата, която преживя.

7. Осъзнаването на Бога. Ще се спрем на един последен момент, който е важен за нас. Не е възможно в половин час да успеем да разгледаме всички детайли, затова се спираме само на няколко аспекта. Особено осезаемо в тази история е разпознаването на Бога. В началото на пасажа не намираме дори и обръщение към Исус, чак в 11 стих: **“Човекът, който се нарича Исус”**; малко по-късно в стих 17 казва: **“Пророк е.”** В 34 стих вече казва: **“Ако този Човек не беше от Бога, не би могъл нищо да направи.”** В 37 стих за първи път го нарича Господ: **“А Кой е Той, Господи, за да вярвам в Него?”** И най-накрая в ст. 38: **“А човекът каза: Вярвам, Господи; и Му се поклони.”** Растежът е изключително важен за повярвалия човек. Този човек преживя в едно изключително кратко време едно невероятно израстване. И това въпреки всичко, което преживя. Вярата е пътуване към Бога. Ние трябва да се стремим към богопознанието. Искате ли да познавате Бога? Ако искате, не се страхувайте от това, което хората ще ви кажат, от промяната и отхвърлянието. След като Исус Христос, който умря за греховете на целия свят на Голготския кръст, отвори очите ви, тогава вървете смело след Него и не се отказвайте. Стремете се да вървите там, накъдето Бог ви води, и се стремете да Го познавате по-добре, молете се, четете Словото и тогава Бог ще ви промени за Своя слава. Стремещът към израстване е едно от най-важните неща за християнина. Стойте близо до Бога и тогава никой няма да може да ви се противопостави. Ще завършим в тона на това, което казахме в началото, с малко изменените думи на финала на разказа “Пази Боже сляпо да прогледа”, а именно “Дай, Боже слепите да прогледнат” и да се спасят. Нека да живеем като виждащи, а не като невиждащи, да живеем като хора, които живеят за Божия слава. Амин.